

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/dla-mediow/komunikaty/163436,102-rocznica-wyprawy-kijowskiej.html>
27.04.2024, 19:29

102. rocznica wyprawy kijowskiej

25 kwietnia 1920 r. ruszyła ofensywa Wojska Polskiego i sprzymierzonych z nim wojsk ukraińskich przeciwko bolszewikom. Doprowadziła ona 7 maja do wyzwolenia Kijowa.

W roku 1920 wojna polsko-bolszewicka weszła w decydującą fazę.

Naczelnik Państwa Józef Piłsudski, dążąc do stworzenia przynajmniej jednego niepodległego państwa, które oddzielałoby Polskę od Rosji, postawił na sojusz z Ukraińcami.

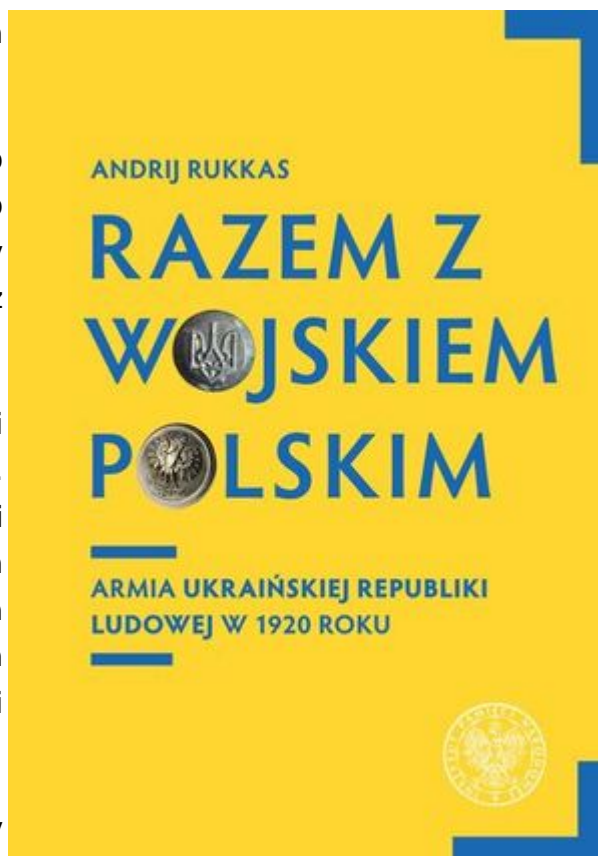
21 kwietnia 1920 r. Rzeczpospolita Polska i Ukraińska Republika Ludowa zawarły tzw. umowę warszawską, uzupełnioną trzy dni później konwencją wojskową. Polska uznała ukraińską państwowość (wspólna granica miała przebiegać na Zbruczu) i zobowiązała się do pomocy w wyposażeniu armii ukraińskiej.

Do momentu podjęcia wspólnej ofensywy udało się sformować w Polsce dwie dywizje ukraińskie o mocno niepełnych stanach. „Ich obecność u boku 60 tys. nacierających żołnierzy polskich miała głównie znaczenie propagandowe” – pisze na łamach „Biuletynu IPN” dr hab. Mirosław Szumiło.

Bezpośrednim celem rozpoczętej 25 kwietnia wyprawy kijowskiej było wyzwolenie Ukrainy Prawobrzeżnej spod okupacji bolszewickiej i rozbicie znajdujących się tam sił Armii Czerwonej.

Wojskami polskimi dowodzili: gen. Wacław Iwaszkiewicz (odcinek od granicy z Rumunią do Płoskirowa); gen. Antoni Listowski (od Płoskirowa do Połonnego), gen. Edward Rydz-Śmigły (od Połonnego do Olewska) i płk Józef Rybak (od Olewska do Mozyrza).

Polacy szybko zdobyli Żytomierz, a następnie Koziatyn (przejęto tam ogromny tabor

Razem z Wojskiem Polskim. Armia Ukraińskiej Republiki Ludowej w 1920 r.

kolejowy) i Czarnobyl – wówczas ważny port rzeczny. 7 maja 1920 r. polscy żołnierze dotarli do opuszczonego centrum Kijowa. Dwa dni później odbyła się tam wspólna polsko-ukraińska defilada wojskowa.

Nie udało się jednak sformować na tyle licznej armii ukraińskiej, by była w stanie wziąć na siebie obronę własnej ojczyzny. Armie bolszewickie zdołały zaś się wycofać i w czerwcu przeszły do ofensywy. By uniknąć okrążenia, Wojsko Polskie musiało opuścić Kijów.

Ostatecznie Polacy pokonali bolszewików w sierpniowej Bitwie Warszawskiej i wrześniowej bitwie nad Niemnem. Na mocy traktatu ryskiego z marca 1921 r. Kijów przypadł jednak bolszewikom, a Ukraińcy jeszcze 70 lat musieli czekać na niepodległość.

Wojna polsko-bolszewicka – w tym wyprawa kijowska – znalazła odzwierciedlenie w licznych publikacjach Instytutu Pamięci Narodowej.

[Szczególnie polecamy Państwu monografię Andrija Rukasa Razem z Wojskiem Polskim. Armia Ukraińskiej Republiki Ludowej w 1920 roku \(2020\).](#)

[Wyprawie kijowskiej była również poświęcona jedna z belwederskich debat historyków. Jest ona dostępna na kanale IPNtv.](#)

[Zachęcamy ponadto do zapoznania się z infografiką IPN o wyprawie kijowskiej.](#)